

Palvenädal 2017

AUTORIST

Hans (Johann) Heinz, sündinud Austrias Viinis. Õppinud Prantsusmaal Séminaire Adventiste du Salève'i koolis teoloogiat. Ta alustas 1957. aastal õpetamistööd Schloss Bogenhofeni Seminaris, kus töötas 21 aastat, neist seitse aastat direktorina. Pärast doktorikraadi kaitsmist Andrews Ülikoolis teenis ta aastail 1982–1995 Saksamaal Marienhöhe Seminari dekaanina. Ta on mitme raamatu ja koguduse ajalooga seotud artikli autor. Tema doktoritöö teema oli “Kristus ja teenimine”, selle keskmes oli rooma-katoliku kiriku doktriin oma tegudest ja piibellik doktriin õigusest usu läbi. Heinz naudib koos oma abikaasa Louissetega Austrias pensionipõlve.

Sissejuhatus

Tänavu tähistame protestantliku reformatsiooni 500. aastapäeva. Paljud inimesed kuulsid toona esimest korda sõnumit pääsemisest Kristuses. Valgus levis tänu suurtele reformaatoritele, aga mitte ainult – Jumala Sõna, Piibel sai paljudes keeltes kättesaadavaks ja inimesed lugesid tõde oma emakeeles.

Tänavuse palvenädala teema sobib kokku reformatsiooni ideega: Kristus, meie Õigus, sest „taeva all ei ole antud inimestele ühtegi teist nime, kelle läbi meid päästetaks“ (Ap 4:12).

Ellen White väljendas seda mõtet väga kaunisti peakonverentsi töökoosolekul, kus ta ütles: „Ainus võimalus, kuidas inimene saab konfliktis kindlaks jääda, on olla juurdunud Kristuses. Hinge nälja rahuldab sõnum Kristuse ristist, Kristusest, meie õigusest. Kui me tagame inimeste selle huvi täitmise, täidab südant usk, lootus ja julgus.“*

Kutsun teid sel nädalal, mil meie mõtteid täidab Kristuse õigus, mitte ainult lugema neid loenguid, vaid veetma aega Jumala Sõnaga ja palvetades. Kui teie kodus on lapsi, jagage nendega lastele mõeldud tekste ja tegevusi.

Õnnistagu Issand meid kõiki, kui tuleme koguduseperena kokku, et sel ajaloolulisel hetkel uurida ja koos palvetada.

TED N. C. WILSON

Seitsmenda Päeva Adventistide Peakonverentsi president

Jumala Sõna, meie usu alus

Autor: Ted N. C. Wilson

Esmapilgul sarnanes see väike grupp inimesi iga teise matuserongiga: vaimulikkond, uudishimulikud pealtvaatajad ja mehed tööriistadega haava kaevamiseks. Puudus ainult üks asi – kirst lahkunuga.

Kummaline ja vihane matus

Kui rühm inimesi Inglismaal Lutterworthi linnas St Mary kiriku surnuaeda jõudis, oli õhus tunda põnevust – ja kättemaksu. Lõpuks, 43 aastat pärast seda, kui suur hereetik [usutaganeja] John Wycliffe oli hauda pandud, saab ta väärilise tasu.

Hauaplatsile jõudnud, hakkasid mehed innukalt maad kaevama, minnes aina sügavamale, kuni nende kirkad lõpuks vastu puitu kolksatasid. Rebinud kirstu lahti, võtsid nad oma pühitse mata kätega Wycliffe'i luud välja ning heitsid lõõskavasse tulle.

Suutmata hukata Wycliffe'i elu ajal, otsustas paavst oma eesmärgi ellu viia pärast tema surma. Kui John Wycliffe'i luud olid muutunud tuhaks, kühveldasid uhked kirikuvürstid tema jäänused kokku ja puistasid need läheduses asunud Swifti jökke – lootusega, et ei see mees ega tema töö jäta mingit jälge.

Milleks selline viha? Milleks selline pilkamine? Sellepärast et John Wycliffe julges paavstile vastu hakata, tal oli julgust jutlustada kuritahtlike munkade vastu ja mis kõige hullem: ta julges tõlkida Piibli ladina keelest inglise keelde, andes inimestele võimaluse lugeda Jumala Püha Sõna nende emakeeles. Preestrid, piiskopid ja paavst ise teadsid, et Jumala Sõna valgus hajutab pimeduse, mis hoiab üleval neid ja nende korrumpeerunud süsteemi.

„Aga sellise mehe luude põletamine ei suuda peatada tema mõju,“ kirjutas teoloog ja ajaloolane Georg Townsend sajandeid hiljem. „Nagu John Fox märterlust käsitlevas raamatus ütles: „Kuigi nad kaebasid üles tema keha, põletasid tema luud ja uputasid tema tuha, ei suutnud nad põletada Jumala Sõna ja selle õpetuse tõde, vilju ning edu; see püsib tänapäevalgi... ja jääb kestma.“¹

Kuigi Wycliffe pääses tulesurmast, põletati tuleriidal, pea alaspidi, paljud teised, kes tulid pärast teda; neid uputati ja piinati surnuks ustavuse pärast Jumalale ja Tema Sõnale.

Piibel inimestele

Jõupingutused selleks, et inimesed saaksid Piiblit lugeda oma emakeeles, jätkusid. Kakssada aastat pärast Wycliffe'i sündi, 1522. aastal

„Nüiid on aeg arendada kogu usku ja usaldust Jumala Sõnasse.“

valdas üks tuntumaid reformaatoreid Martin Luther Uue Testamendi saksa-keelse tõlke. Lutheri töö terve Piibli tõlkimisel sai valmis 1534. aastal ja see võeti saksakeelse elanikkonna seas vastu väga soojalt. Ent võimud ei olnud rahul: „Asjatult paluti kiriklikelt ja tsiviilvõimudelt abi ketserluse pidurdamiseks. Asjatult püüti vangistuse, piinamise, tuleriida ja mõõga abil leida väljapääsu. Tuhanded usklikud pitseerisid oma usu verega, ja ometi läks töö edasi.“²

Samal ajal kui Martin Luther tõi Jumala Sõna tavaliste Saksamaa inimeste lugemislauale, astus William Tyndale Wycliffe'i jälgedes, andes välja Piibli uue ingliskeelse tõlke. Wycliffe'i Piibel oli tõlgitud ladina keelest, Tyndale töötas Piibli algekeelte, kreeka ja heebrea keelega. Tema töö ei olnud Inglismaal teretulnud, nii et Tyndale põgenes Saksamaale, kus 1525. aastal ilmus ingliskeelne Uus Testament – esimene ingliskeelne piiblitõlge kreeka keelest.

Viivitamatult salakaubana Inglismaale toodud Tyndale'i tõlge sai rahva seas sooja vastuvõtu osaliseks, aga võimudes tekitas see viha. Vana Testamendi tõlkimise ajal, 1535. aastal Tyndale reedeti. Pärast 500 päeva vanglakannatusi suri Tyndale märtrisurma – ta aheldati kettidega posti külge ja põletati. Usaldusväärsed sõbrad lõpetasid tema töö ja Tyndale'i täielik piiblitõlge avaldati mõni aasta pärast tema surma.

Reformaatorite kirg

Miks läksid need mehed läbi sellise valu ja kannatuste, isegi surma, et tuua inimesteni Jumala Sõna? Kuna nad igatsesid, et kõik inimesed tunneksid Jumala tõde. Kui inimeste silmad Piibli tõele avanesid, avastasid nad vastuolusid selle kohta, mida ütleb Jumala Sõna ja mida õpetasid preestrid. Tõde vabastas nad hirmust, millega institutsiooniline kirik neid oma haardes hoidis.³

Ellen White jagas reformaatorite kirge anda kõigile ligipääs Pühakirjale. „Piiblit ei antud ainult kirikuõpetajatele ja õppinud meestele,“ kirjutas ta. "Iga mees, naine ja laps peaks lugema Pühakirja iseenda jaoks. Ärge lootke vaid kirikuõpetaja lugemisele. Piibel on Jumala Sõna teile. Vaene mees vajab seda niisamuti kui rikas mees, harimata kui ka õppinud. Ja Kristus on teinud selle Sõna niivõrd selgeks, et seda lugedes ei pea keegi vääratama.“⁴

Tänu protestantlikele põhimõtetele lugeda teksti ennast ja lasta Piiblit end ise tõlgendada sõnastati enamus seitsmenda päeva adventistide koguduse põhitõdesid – hingamispäev, surnute olukord, pühamu ja eeluurimiskohus – ajaks, mil kogudus 1863. aastal ametlikult rajati.

Ellen White, kes kommenteeris seda põhjalikku piibliuurimist, kirjutas: „Kogudusevanem [Hiram] Edson ja teised, kes olid innukad, õilsad ja tõelised, olid nende hulgas, kes pärast 1844. aasta möödumist otsisid tõde kui varjatud aaret. Ma kohtusin nendega ja me õppisime ning palusime tõsiselt. Tihti jäime kokku kuni hilisõhtuni ja mõnikord ka kogu ööks, palvetades valguse pärast ja

õppides Sõna. Jälle ja uuesti tulid need vennad kokku uurima Piiblit, et nad saaksid teada selle tähendust ja valmistuda Sõna õpetamiseks väes.“⁵

Kriitiline pilk

Täna alavääristavad mõned mõtet lihtsast lugemisest. Nende arvates on Piib-lile vaja läheneda kriitilise pilguga, mõistmaks, millised osad Jumala Sõnast on mõeldud

21. sajandi inimesele. Selmet võrrelda Pühakirja Pühakirjaga, seavad nad inim-liku tarkuse vahekohtunikuks selles, mis on asjakohane ja mis mitte. Üks suure-maid sõlmpunkte meie kui seitsmenda päeva adventistide jaoks on võitlus Piibli autoriteedi üle.

Pidagem mees, et Piibel on meie ainus kaitse: järgime ja edendame Püha-kirja tõlgendamisel ustavalt ajaloolis-piibellikku meetodit, võimaldades Piibilil ennast ise rida-realt ja juhtnõör juhtnööri järel tõlgendada.

Pange tähele juhiseid Piibli vastuvõtmise kohta, nagu need on sõnastatud: „Jumal nõuab oma järgijailt rohkem, kui arvatakse. Kui me ei soovi ehitada oma taevalootuseid valele alusele, peame lugema Piiblit nii, nagu selles on kirjas, ja uskuma, et Issand mõtleb seda, mida Ta ütleb.“⁶

Piibliõppemeetodid

Seitsmenda päeva adventistide kogudusel on ametlik dokument selle kohta, kuidas Piiblit uurida. Brasiilias Rio de Janeiros toimunud iga-aastaselt koosole-kul hääletas peakonverentsi nõukogu dokumendi „Kõigile seitsmenda päeva adventistide koguduse liikmetele mõeldud suunised selle kohta, kuidas õppida Piiblit“ vastuvõtmise poolt. Selles on välja toodud kaks erinevat lähenemist Pühakirjale.

Ajaloolis-kriitiline meetod minimeerib vajadust usu järele Jumalasse ja kuulekust Tema käskudele. Kuna see meetod vähendab arusaama, et Piiblis on jumalik element – see on inspireeritud raamat (ja sellest tulenevat ühtsust) ning alahindab või mõistab valesti apokalüptilist ettekuulutust ja Piibli eshato-loogilisust, kutsume adventistist piibliõppijat üles vältima toetumist ajaloo-lis-kriitilisest meetodist lähtuvatele eeldustele ja järeldustele.

Vastandina ajaloolis-kriitilisele meetodile ja selle eeldustele usume, et piibli-õppes on abiks seada esikohale põhimõtted, mis on kooskõlas Pühakirja enda õpetustega, mis kaitsevad nende õpetuste ühtsust ja on rajatud eeldusele, et Pii-bel on Jumala Sõna. Selline lähenemine annab meile rahuldustpakkuva ja tule-musliku kogemuse Jumalaga.⁷

Jumal on andnud taevast meile mandaadi olla Tema Sõna kaitsjad; Sõna töö-pärasus on aja jooksul tõestust leidnud ja see muudab inimeste elusid. Maailm on oma olemises triviaalne – inimesed mõtlevad, et kõik on suhteline, aga see pole nii! Absoluudid on olemas, me leiame nad Jumala Sõnast ja oma ustavusest sellele.

Võta aega Jumala Sõna jaoks

Me elame Laodikea perioodil, lõpuajal, mil kristlus on sageli pinnapealne. Kurat proovib kõike, et meid Piiblist ja tõest kõrvale juhtida. Kasutusel on kõik-võimalikud vahendid: puhkus, meedia, meelelahutus, töö, muusika, lahkarvamused ja sisemine võitlus, valeõpetused, perekondlikud ebakõlad, majanduslikud probleemid – mis tahes sellest loetelust võib võtta meie aega nii, et me ei jõua uurida Jumala Sõna.

Kuid nüüd on vaja võtta aega, et lugeda Piiblit iga päev. Jumala Sõna on eluliselt oluline, kuna see toob meid suhtlusesse Jeesuse Kristusega. See õpetab meile, et lunastus on võimalik ainult tänu täielikule sõltuvusele Temast. See räägib Tema elust ja surmast, Tema ülestõusmisest ja teenimisest meie heaks taevase pühamu kõige pühamas paigas. See meenutab meile, et hingamispäev on Kristuse eriline pitsar ja leping Tema kätte pidava rahvaga. See kinnitab meie usku ja lootust Kristuse, meie Lunastaja peatsesse teise tulemisse. See aitab meil mõista, et teenime Jumalat, kes iial ei ebaõnnestu ja kelle kogudus võidab Saatana rünnakud.

Nüüd on aeg arendada välja täielik usk ja usaldus Jumala Sõnasse. Me teame, et saabub aeg, kui me ei saa ennast usaldada, et „kohutavad üleloomulikud vaatepildid“⁴⁸ ja pettus on esitatud nii meelitavalt, et „kui võimalik, eksitada ka valituid“ (Matteuse 24:25).

Nüüd on aeg

Torm on tulemas. Nüüd on aeg ehitada Jumala Sõna kindlale alusele. Jeesus ise ütleb meile, kuidas valmis olla: „Igaüks nüüd, kes neid mu sõnu kuuleb ja nende järgi teeb, sarnaneb aruka mehega, kes ehitab oma maja kaljule. Ja sadas paduvihma ja tulid veevood ja puhusid tuuled ning söötsid vastu seda maja, aga see ei varisenud, sest see oli rajatud kaljule.“ (Mt 7:24, 25)

Meie usk ja uskumused peavad rajanema ajatul Jumala Sõnal. Piibel, mis on pitseeritud ustavate märtrite verrega, ületab aja ja kultuuri piirid. See on Jumala elav Sõna ja Püha Vaimu juhendamise abil leiame vastused, mille järele on praegu nii suur vajadus.

Tõlkis Piret Oja

Küsimusi aruteluks

1. Millist ajaloolist tähtsust näete Wycliffe'i luude põletamise loos?
2. Kuidas me saaksime parandada oma piibliõpet nii, et saaksime õppimisest rohkem kasu?
3. Mida tähendab väljend „torm on tulemas“? Kas ja kuidas oleme selleks valmistunud?

1 George Townsend *The Acts and Monuments of John Foxe: With a Life of the Martyrologist, and Vindication of the Work*, vol. 3, lk 96

2 Ellen G. White *Suur võitlus*, lk 196

3 "William Tyndale" sda.ee/neHY

4 Ellen G. White käsikiri 7, 1901 12. veebruar

5 Ellen G. White *Valitud sõnumid*, 1. köide, lk 206

6 Ellen G. White *Tunnistused kogudusele*, vol. 5, lk 171

7 Piibliuurimise meetodid sda.ee/AXGg

8 E. G. White *Suur võitlus*, lk 24

Evangeeliumi õppimine

Martin Lutheri rahuarmastava ja üksmeelt otsiva kaasreformaa-tori Philipp Melanchthoni sõbrad küsisid kord, miks Melanchthon oli Lutherile nii pühendunud, kuigi too suurmees oli mõnikord väga kangekaelne, kamandav ja ebaviisakas. Melanchthon, reformatsioonijastu suur õpetlane, vastas lihtsalt ja lakooniliselt: „Ma olen tema käest evangeeliumi õppinud.“

Lutheri ja reformatsiooni mõjutuste tulemusena naasis evangeelium uusajal kristluse keskmesse. Apostel Pauluse sõnul on see sõnum, läbi mille Jumala väga töötab ja toob päästet kõigile, kes seda usuvad (Rm 1:16). See definitsioon toob välja viis eriti olulist asjaolu:

Evangeelium

See sõna tähendab häid uudiseid, rõõmusõnumit või võidukat sõnumit. See on „Jumala evangeelium“ (Rm 1:1), sest see pärineb Jumalalt ja räägib Temast. Kuid see on lisaks ka „Kristuse evangeelium“ (Rm 15:19), mis on misjonisõnum, ohver ja Naatsareti Jeesuse, Jumaliku Messia lepitav surm kogu maailma eest. Lisaks räägib see ka Tema võidust surma üle, Tema lepitavast tööst Jumala ees oma rahva tarbeks, kes elab ja vaevleb selles maailmas, ning samuti Tema tulevasest naasmisest, et oma töö lõpule viia. Seega, evangeelium lohutab meid, et pärast praegust „päästet päästmata maailmas“, naaseb Kristus ja „muudab kogu maailma“.

Evangeelium pakub lahenduse inimkonna põhilisele probleemile: „Evangeelium on Maa pattude ja kannatuste ainus vastumürk.“¹

Jumala vägi

Evangeeliumil on loov vägi, kuna see on Jumala Sõna. Inimeste lausunud sõnadel pole taolist väge. Need on tihti ainult „kõlavad ja raevukad“. Kui aga Jumal lausub evangeeliumi sõnu, siis see, mida Ta ütleb, saabki tõeks: igaüks, kes usub, saab igavese pääste.

Pääste

Pääste pole filosoofiliste spekulatsioonide, teoreemide ega raamatutarkuse tulemus. Inimkonna päästet oma kannatuste ja elu kaduvuse käest ei taga inimlik kõne, vaid jumalik tegutsemine ja õigeksmõistmine. See on see, mida Luther nimetas võimsaks ja imeliseks asenduseks.²

„Jumal --- Kristuses“ (2Kr 5:19) vahetas ristil maailmaga kohad ära. Ta võttis enda kanda kohtumõistmise, mis oleks pidanud osaks saama patustele:

„Ma olen tema käest evangeeliumi õppinud.“

— Philipp Melanchthon

„Kohtunik, kelle üle meie asemel kohut mõisteti.“³ Ta võttis meie karistuse enda kanda ja Ta annab meile oma õiguse (salm 21). Ta sai nõdraks, andes meile meile oma väe (2Kr 12:9). Ta sai meie eest vaeseks ja andis meile oma rikkuse (2Kr 8:9). Ta vahetas au kannatuste vastu, rõõmu kurbuste vastu ja Ta sai „eikellekski“ (Fl 2:7). Ta andis kõik, et meil oleks kõik, kuigi meil pole mitte midagi (2Kr 6:10).⁴

Kõikide eest

Evangeeliumi imed ei kehti ainult teatud rahvastele, soole või sotsiaalsele staatusale, need on mõeldud kõigile. Apostel Paulus, kes oleks võinud uhkelt kiihelda ja rõhutada oma juutlikku päritolu ja variserlikku eneseõigust (Fl 3:4–6), hakkas oma Damaskuse kogemuse tõttu paganlike rahvaste, kuhu hulka kuulusid tema paljud kaaskristlased, sõbraks. Nad olid tema „rõõm ja aupärg“ (Fl 4:1). Tema jaoks kustutasid Kristuse kannatused ja kõikide eest suremine (1Tim 2:6) kõik rahvuspõhised, sotsiaalsed ja soolised eelarvamused (Gl 3:26–28). Evangeelium murrab läbi kõikide barjääride ja loob rahvasteülese kogukonna.

Kristuses saavad erineva tausta, haridustaseme ja kogemustega inimesed üheks ja moodustavad *familia Dei* – Jumala perekonna: „Kristus lammutab eraldava müüri, rahvuslike eelarvamuste seina ja õpetab meid oma inim perekonda armastama.“⁵ Kõikidest inimestest saavad Jumala lapsed. Lisaks sellele, et Kristus ühendab meid horisontaalselt, ühendab Ta meid ennekoike vertikaalselt: tänu oma päästvale surmale ühendab Ta inimkonna taas Jumalaga. Kuidas?

Usu läbi Kristusesse

Kui Paulus räägib uskumisest, siis ei viita ta kahtlustele, kujutluspiltidele ega isegi konkreetsetele seisukohavõttudele. Pühakirja – tollal ajal Vana Testamendi – uskumine tähendas „kinnihaaramist, kõvasti kinni hoidmist ja ustavust“.⁶ Vanas Testamendis tähendab uskumine usaldamist ja ustavust. Meile saab osaks pääste – pattude andestamine, Jumala vastuvõtt, elu uuenemine ja lõplik pääste –, kui me usaldame Jeesuse päästelubadust, hoiame sellest kõvasti kinni ja jääme lõpuni ustavaks. Patuseid või „kurje“ inimesi ei päästa nende religioossed saavutused (oma teod), vaid usaldus Jumalasse, kes kuulutab inimesed õigeks Kristuses (Rm 4:5). Patuste õigekssaamine, nende õigeks kuulutamine Jumala armutrooni ees toimub vaid tänu usule, lahus käsutegudest (Gl 2:16).

Kirik uskus, et tema säilitas evangeeliumi läbi sajandite ja et tema olid selle sõna võimas tõlgendaja. Paljud, kes arvasid, et nad mõistsid Paulust, olid tema

sõnumi tuuma unustanud. Kristluse üle sai võimust „ilmsüütu teoõigus“⁷ ja see muutis apostelliku usu armukuulutuse vaevuhoomatavaks tegude religiooniks. Sünagoogi legalism, kreeka voorusõpetused ja rooma õiguslik mõtteviis asendasid arusaama armu läbi õigekssaamisest ja selle asemele tuli asendamatu „rühkimine“, ⁸ mille käigus ei saanud päästeotsijad kindlad olla, kas nad olid pääste ärateenimiseks teinud piisavalt. Oli neid, kes üldsuse arvamusega ei nõustunud, kuid nad ei väljendanud end ise piisavalt selgelt või jäid märkamata.

Seejärel avastas kuueteistkümnenda sajandi reformatsiooniliikumine uuesti imelise apostelliku sõnumi, kui Pauluse sõnad: „Õige elab usust“ (Rm 1:17) hakkasid taas särama ja kristlased said jällegi aru, et „kristlaste ainus aupaiste on üksnes Jeesus Kristus“.⁹

Tõlkinud Laura Kangur

Küsimusi **aruteluks**

1. Kuidas on evangeelium muutnud sinu elu? Mida oled sellest võitnud?
2. Kuidas saame suhelda inimestega, kes esindavad teaduslikku mõtteviisi? Kuidas saame neile selgitada, et ka nemad vajavad rõõmusõnumit?
3. Milline on ainult usu läbi õigekssaamise sõnumi tervendav mõju meie hinge?
4. Mis võib noori või vanu inimesi julgustada evangeeliumi põhjal mõtlema kristliku usu olulisusele?

1 Ellen G. White, Tervise teenistuses (Mountain View, Calif.: Pacific Press Pub. Assn., 1905), lk 141.

2 Martin Luther, Luthers Schriften: Weimar Edition (Stuttgart: Metzler, 2003), vol. 7, lk 25.

3 Karl Barth, Church Dogmatics (Edinburgh: T&T Clark, 2009), Vol. IV.1, lk 211.

4 Horst Pöhlmann, Abriss der Dogmatik (Gütersloh: Gütersloher Verlag, 1975), lk 185.

5 Ellen G. White, The Desire of Ages (Mountain View, Calif.: Pacific Press Pub. Assn., 1898), lk 823.

6 Rolf Luther, Neutestamentliches Wörterbuch (Hamburg: Furche Verlag, 1963), lk 95.

7 Barth, lk 523.

8 Tertullian De poenitentia 6.

9 Martin Luther, Luthers Schriften: Weimar Edition (Stuttgart: Metzler, 2004), vol. 13, lk 570.

Meie päästmise alus

Õpetus õigeksmõistmisest üksnes usu läbi on „reformatsiooni pühamu“. Kui Martin Luther mõistis imelist töotust sellest, et patune mõistetakse õigeks usalduse kaudu ristilöödud Kristusesse, tundis ta, et ta on juba sisenenud paradiisi.

Munga, preestri ja teoloogiaprofessorina oli Luther aastaid vaeva näinud Pauluse lause mõistmisega: „Sest Jumala õigus on ilmunud evangeeliumis.“ (Rm 1:17) Tema mõtted keerlesid selle fraasi ümber päeval ja ööl. Tema enda sõnade kohaselt ta vihkas väljendit „Jumala õigus“, sest ta mõistis seda filosoofiliselt kirikuisade ja õpetlaste järgi kui õigust, mida Jumal nõuab, aga mida patused ei suuda esile tuua ja seega langevad Jumala kohtu alla.

Kohtumised tornis

1545. aastal, aasta enne oma surma, vaatas endine augustiini munk ja hilisem reformaator veel kord tagasi oma oma elu, uskumuse ja praktika pöördepunktile. See pööre oli jõudmine arusaamale, et „Jumala õigus“, ei ole mitte nõudmine, vaid and: passiivne õigus, mille Jumal annab osaks igaühele, kes usub Kristusesse. Lutheri järgi oli ta seda mõistnud Wittenbergi Musta kloostri torniruumis: „Püha Vaim võttis selles tornis minu jaoks Pühakirjalt katte.“²

Piibellik õigus

„Oma õiglust mööda päästa mind!“ (Ps 31:2) Juba Vanas Testamendis oli Jumala õigus see õigus, mis päästab patuseid. Kui Aabraham sai töotuse oma järeltulijate kohta (1Ms 15:5), siis polnud ta superinimene, vaid patune, nagu me kõik oleme. Aga et ta usaldas Jumala töotust, siis arvas Jumal selle talle õiguseks (salm 6). See tähendab, et Jumal pidas Aabrahami õigeks tänu tema usaldavale usule. Nii nagu õelad Piiblis ei vasta nüüdisaja ateistidele, vaid lihtsalt üldisele patusele (Ps 1:1, Õp 11:31), nii ei ole ka õige patuta, vaid usklik (vt Hb 2:4). See lubas apostel Paulusel kinnitada, et isegi vana lepingu inimesi ei mõistatud õigeks tegudest, vaid usust (Rm 4:6–8). Nii et Tema, kes „mõistab õigeks“, kes „kuulutab õigeks“ või „arvab kedagi õigeks“, on ainult Jumal: „Issand [on] meie õigus“ (Jr 23:6).

Seega, õigus Piiblis on religioosne, mitte moraalne või poliitiline mõiste.

Inimesed, kes järgivad riigi ja valitsuse seadusi, kes elavad seaduse reeglite järgi, ei ole selles maailmas erakordsed. Aga inimene, kes kuulutab end Jumala ees õigeks, langeb saatusliku vea kätte, sest isegi Vana Testamendi psalmist teab, et „ükski elav inimene ei ole õige“ Jumala ees (Ps 143:2).

„*Tundsin, et ma olen uuesti sündinud ja sisenenud läbi avatud väravate paradiisi endasse.*“

— Matrin Luther

Uue Testamendi valguses tähendab see, et Jumal, kes võtab endale kurja maailma süü ja kohtuotsuse, hüvitab selle süü kohtuotsusega, mis võtab ristil Tema õige, patuta Poja elu. Selle sama ohvri pärast võib Ta andestada ebaõiglastele, neid vastu võtta, teostada neis uut mõtteviisi ja uut elu ning anda neile lootust uuele, õiglasele maailmale (2Pt 3:13). Ainult need, kes selle anni tagasi lükkavad, langevad oma isikliku üleastumise pärast hukkamõistu alla (Hb 10:29, 30).

Nad ei tundnud

„Sest nad ei tunne Jumala õigust.“ (Rm 10:3, NIV) Vana Testamendi prohvetid õpetasid selgelt, et inimese vajadust pääste järele ei saa rahuldada vaid inimliku vooruse abil (Js 64:5). Inimese pääste nõuab Jumala õigust – Tema andestuse ja halastava vastuvõtmise kaudu. See tõde ei jäänud püsima nende sajandite vältel, mis järgnesid Vana Testamendi kaanoni sulgemisele

Sellel ajavahemikul hakati pidama suulisi õpetusi, mis pidid piibellikke tekste tõlgendama, samaväärseteks Jumala ilmutatud Sõnaga. Nii sai usu aluseks suuliste traditsioonidega kombineeritud Pühakiri. Seadusele, toorale, lisati palju juhiseid, kuidas seda täide viia, millest mõned isegi asendasid (Mt 15:1–6) ja muutsid seda (Rm 9:31, 32). See, mis pidi olema elu juhised, muutus päästeteeks. See väärarusaam viis Jeesuse-aegsete variseride religioosse vormilikkuseni (Mt 23:23), isegi religioosse kõrkuseni (Lk 18:9–14).

Teadmine Jumala armu vajalikkusest ei olnud täiesti kadunud, nagu seda illustreerivad Vana Testamendi apokriivid.³ Aga üha enam ja enam oli rõhuasetus inimese enda tegude väärtusel, mida arvati patte lunastavat⁴ ning Jumala ees teenetena kirja minevat.⁵

Kogu elu muutus ikkeks ja variserid püüdsid oma vagadust välja näidata, ennast austada, uskudes, et nende õigus on nende pass taevasse.⁶

Kadunud inimesed ja meie armastav Jumal

Jeesuse vastus sellele päästeõpetusele oli kindel ei. Ta hoidis alal ja õpetas täiesti teistsugust pilti Jumalast ja inimkonnast. Ta vaatas inimkonna loomusesse palju sügavamalt kui ükski Tema kaasaegsetest. Üksikisik, kelle südamest lähtub „kurje mõtteid“ (Mt 15:19), on täiesti võimetu tegema tegusid, mis on Jumala ees head. See nõuab radikaalset pöördumist ning usku evangeeliumisse (Mk 1:15). Aga isegi kui keegi on saanud jüngriks, peab ta täielikult Jumalast

sõltuma, sest me oleme Jumala ees alati tühjade kätega. See, mida me teeme Jeesust järgides, ei oma mingit päästeväärtust, vaid on lihtsalt Tema elava kohalolu loomulik vili (Lk 17:10).

Jumal, meie armuline Isa, armastab oma lapsi lakkamatult; Ta on alati süüdlase suhtes andestav ning võtab ta rõõmuga tagasi (Lk 15:20–24). Meie, Tema jüngrid, oleme kutsutud tööle. Aga palk, mille saame oma püüdluste eest, ei ole tasu, mida me saame temalt nõuda või küsida, sest Ta annab meile häid asju alati rohkem, kui me oleme ära teeninud (Mt 20:15). Palk, mille Jumal annab, pole midagi, mis Ta on meile võlgu, vaid veel üks Tema headuse and.

Kuna Martin Luther ei olnud seda teadmist ainult saanud, vaid oli seda ka kogenud, andis see talle eelise vastaste ees.

Paljudes heitlustes iseendaga, oma ajastu teoloogia ja selle pooldajatega oli ta mõistnud, mis peab olema kristlaseks olemise aluskogemus: „Õigus tähendab ära tunda Kristust.“⁷

Tõlkinud Toomas Lukk

Küsimusi **aruteluks**

1. Mis vahe on populaarsel arusaamisel õigusest ja sellel, mida Piibel nimetab Jumala õiguseks?
2. Kuidas võib Jumala õigus olla olulisem kui maailma õigus? Kuidas saame seletada seda oma kaasaegsetele, nii noortele kui ka vanadele?
3. Kuidas erineb Jeesuse arusaam Jumalast ja inimkonnast Tema aja ja tänapäeva tavamõtlemisest?

1 Wilhelm Dantine, *Die Gerechtmachung des Gottlosen* (Munich: Christian Kaiser Verlag, 1959), lk 248.

2 Martin Luther, *Tischreden*, 3, 3232c.

3 Baruch 2:19, 27.

4 Tobit 12:9.

5 H. L. Strack and P. Billerbeck, *Kommentar zum Neuen Testament aus Talmud und Midrasch* (Munich: Beck, 1961), Vol. IV/1, lk 491.

6 Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 204, 612, 409, 309.

7 Martin Luther, *Luthers Schriften: Weimar Edition* (Stuttgart: Metzler, 2005), vol. 31/II, lk 439.

Praktiline küsimus

Ainult usk teeb õigeks, kuid see ei püsi üksi.

Pärast Martin Lutheri julget tunnistust keisrile, vürstidele ja teoloogidele 15. aprillil 1821. aastal, mil ta keeldus hülgama ühtki oma seisukohta, karjus Hispaania keisri saatjaskond: „Saatke ta tulle!“

Luther tõstis oma käed üles ja hüüdis: „Ma olen selle läbi teinud, olen selle läbi teinud.“

Missugune on õigus usu läbi

„Vaata, uus on sündinud.“

(2Kr 5:17) See dramaatiline sündmus reformatsiooni ajaloos annab ilmeka näite sellest, mida tähendab õigus usu läbi. Kuigi Lutherit ei olnud õigeks mõistetud, oli ta kohtu ees julgelt kindlaks jäänud. Ka meie võime tänu Kristuse päästvale tööle seista kindlalt Jumala kohtujärje ees ja saada õigeks mõistetud. Usu läbi oleme juba läbinud oma isikliku kohtu ja oleme „lâinud surmast ellu“ (Johannese 5:24).

Kuid inimlike kohtuotsuste ja Jumala kohtuotsuse vahel on suur erinevus: inimkohtunik võib ainult õigeks mõista, kuid jumalik kohtunik on võimeline uueks looma. Jumala õigeksmõistmine on loov kohtuotsus, mis muudab maise inimese vaimseks: usklikud saavad selleks, kes nad juba on! Õigeksmõistetult elavad nad nüüd õiget elu. Mõlemad koos tähendasid reformaatori jaoks „õigeksmõistmist selle kõige täielikumas tähenduses“.¹

Täna räägime õigeksmõistmisest (pattude andestus) ja pühitsusest (pattudest jagusaamine või võit pattude üle). Ellen White nimetab kristlikku elu „usu-, võidu- ja rõõm-Jumalas“ eluks.² Uus elu algab imekombel.³

Usu läbi haaramine Jeesusest kinni ja allume taevasele valitsemisele. Kristus ja Püha Vaim inspireerivad meis elavat ja dūnaamilist vaimset elu. See elu on vili ja tunnistus päästest, mille oleme saanud. See on Jumala austuseks ja teiste hüvanguks, sest usk on, nagu reformaator on öelnud, „meie sees jumalik töö, mis muudab ja võimaldab meil Jumalast uuesti sündida (Johannese 1:13)“.

Usk „tapab vana Aadama ja muudab meie südant, julgust, meelt ja kõiki võimeid, tuues kaasa Püha Vaimu. Usus on midagi elavat, töökast, aktiivset, võimsat, mis muudab võimatuks pidevalt mitte head teha. Samuti see ei küsi, kas häid tegusid tuleb teha, vaid enne kui keegi küsib, on usk seda juba teinud ja jätkab selle tegemist.“⁴

Teekond, mis austab Jumalat

„Nõnda võime ka meie käia uues elus.“ (Rm 6:4) Kuigi see uus elu on tööpoo-
lest usus päästmise tulemus, on see siiski vajalik, et kristlik elu oleks usutav. Päästmistöös ei ole Jumala eesmärk ainult andestus, vaid ka ümberkujundamine.

„Kristlik elu on usu-, võidu- ja rõõmu elu Jumalas.“

— Ellen G. White

Jumala ees õigekssaamine toimub hetkel, kui usume Jeesusesse, kuid oma elus õigekssaamine on eluaegne protsess. Selle protsessiga algab Kristuse valitsemine ustava inimese elus. See esindab, nagu Luther ütleb, „uue loodu algust“.⁵ Kui usklikud on seaduslikult õigeks mõistetud, algatab Kristus läbi Püha Vaimu neis igapäevase jumalakartliku elu.

Jumal töötab patustega nagu halastaja samaarlane, kes päästis röövitud ja haavatud inimese elu. Nii nagu samaarlane ei kõhelnud juudi aitamises, nii ei väldi ka Jumal armastamast neid, kes on Temast kaugel (Rm 5: 8). Tema eesmärk on neid päästa (10. salm). Ja just nagu samaarlane tegi kõik ja maksis, mis oli haavatu ravimiseks vajalik, nii on Jumal Kristuses teinud ja maksnud kõik, et me saaksime Temaga lepitatud ja muutuksime Temas uueks (vt 2 Kr 5:17, 19, 21).

Kuid nagu kannatanu vajas aega paranemiseks, on see nii ka patuste puhul. Nad vajavad kasvu (2Pt 3:18). Isegi kui on saadud andestus ja uus elu on juba alanud, on patti ikka veel patuste sees (Rm 7:17) ja ümber (1Jh 5:19).

Püha Vaimu töö kaudu ei valitse patt enam kristlaste elus. Patt on ohjeldatud (Gl 5:16). Sellest hoolimata ei ole usklikud praegu patu vastu võitlemisest vabastatud (salm 13). Meid on kutsutud selles lahingus võitma (1Jh 2:1) ja julgustatakse teadma, et Jumala andestus ei ole ühekordne sündmus, vaid seda pakutakse pidevalt neile, kes kahetsevad (1. salm; Hb 7:25).

Luther kirjeldas ilmekalt pinget Jumala ees õige olemise ja maailmas patuga võitlemise vahel. Kasv pühitsuses on progressiivne, kuid see saab lõpule alles siis, kui „armastatud kohtupäev“ koidab: „See elu pole vaga olemine, vaid vagaks saamine, mitte terve olemine, vaid terveks saamine, mitte olemine, vaid muutumine, mitte puhkus vaid harjutus. Me ei ole veel seal, aga me jõuame sinna. Mitte kõik pole öeldud ja tehtud, kuid see on töös ja liikumas. See pole lõpp, kuid see on tee.“⁶ See on Jumala tahe, et „päevast päeva saame rohkem pühitsetud“.⁷

Sarnaseid mõtteid võib leida ka Ellen White'i kirjutistes: Pühitsus on eluaegne töö; elukestev kogemus. Võitlus patuga on igapäevane töö, kuid usk annab võidu, kuigi meie võitlus ei lõpe kunagi kuni oleme maa peal elus.⁸

Armastus, mida tuntakse tegudega

„Usk, mis on tegev armastuse läbi.“ (Gl 5:6)

Me kinnitame, et nii õigus, mida Jumal esindab, kui ka uus elu, mida elame, sõltuvad usust Kristusesse. Apostel Pauluse jaoks näitab see usk ennast armastuses ja armastus ilmneb tegevuses.

Et mõista, mida usklikud saavad õigeksmõistmise ja pühitsuse kingitusena, on õigeksmõistmist mõnikord võrreldud 100-dollarilisega, mille andis isa oma pojale. Poeg ei peaks hoidma raha ensele; ta peaks selle vahetama väiksemateks rahatahtedeks, et kasutada saadud kinki hea tegemiseks: see on pühitsus, või nagu Luther kirjutas: „Sest sellise Isa pärast, kes on mind üle kuhjanud oma hindamatute rikkustega, miks ma ei peaks vabalt, rõõmsalt ja kogu oma südamest ja vabatahtlikust innukusest tegema kõik, mis ma tean, et on Talle meeltmööda ja Tema silmis vastuvõetav? Seepärast annan ma iseenese, nagu Kristuski, oma naabrile, nagu Kristus on andnud end mulle; ja ei tee midagi selles elus, välja arvatud see, mida ma näen olevat minu naabri jaoks vajalik, kasulik ja kosutav, sest usu läbi on mul Kristuses kõiki häid asju külluses.“⁹

Tõlkinud Mall Kalmann

Küsimusi **aruteluks**

1. Millise kingituse annab Jumal meile õigeksmõistmise ja pühitsuse kaudu?
2. Kuidas on pühitsus seotud patutusega?
3. Mida tähendab pühitsus kristlaste igapäevaelus?
4. Pühitsus ei loo päästmist, kuid see on selle vajalik tunnistus. Arutage selle üle.

1 Paul Althaus, Die Theologie Martin Luthers (Gütersloh: Gütersloher Verlag, 1975), lk 205.

2 Ellen G. White, Suur võitlus, lk 477.

3 Martin Luther, Luthers Schriften: Weimar Edition (Stuttgart: Metzler, 2006), vol. 39/I, lk 98.

4 Heinrich Bornkamm, Luthers Vorreden zur Bibel (Frankfurt am Main: Insel Verlag, 1983), lk 182.

5 Luther, lk 83.

6 Martin Luther, Luthers Schriften: Weimar Edition (Stuttgart: Metzler, 2003), vol. 7, lk 337.

7 Martin Luther, Luthers Schriften: Weimar Edition (Stuttgart: Metzler, 2006), vol. 40/II, lk 355.

8 Ellen G. White, Apostlite teod, lk 560, 561; Suur võitlus lk 471.

9 First Principles of the Reformation or The 95 Theses and the Three Primary Works of Dr. Martin Luther, ed. Henry Wace and C. A. Buchheim (London: John Murray, 1883), lk 127.

Jumala käsud – Jumala iseloomu peegeldus

Me teeme, sest me ise oleme saanud

Reformatsiooni eelõhtul oli kristliku maailma religioossus tugev ja toimiv. Enamik inimestest olid sel ajal vagad ja kogudusele ustavad; kuigi nende vagadus oli enamasti eksitav. Seda tunnistab ka katoliiklik ajalookirjandus: „Palve, elu ja õpetused olid kaugel Pühakirjast ja apostlite ideaalist.“¹

Religioossele elule oli enamasti iseloomulik formaalsus ja rutiin. Ainuüksi Kölnis Saksamaal korraldati iga päev sadu missasid, kuid kohaliku rahva keeles ei pakutud ühtki palveteenistust ega õpetatud noori. Inimesed läksid kloostritesse, et leida ilmalikku ja vaimset turvalisust. Saksamaal oli sel ajal umbes 20 miljonit elanikku, kellest 1,5 miljonit olid preestrid ja mungad. Pühakirja lugemise asemele julgustati usklikke tegema raskeid palverännakuid (nt Saksamaal soovitati retke „Kristuse Püha Rüü“ Trèves'sse) või imetlema arvukaid reliikvia-kollektsioone. Saksimaa kuurvürst Frederick III Tark, suveräänne valitseja, kelle haldusesse kuulus piirkond, kus elas Luther, omas kollektsiooni, kuhu kuulus üle 19 000 reliikvia, sealhulgas „hein Jeesuse sõimest“, „oksaraag põlevast põõsast“ ja „piimatilk Ema Maarjalt“. Nende esemete autentsust ei seatud kunagi kahtluse alla.

Lahing indulgentside pärast

Jeesuse korraldust teha „häid tegusid“ (Mt 5:16) moonutati evangeeliumile võõral viisil. Kui Jeesus andestas inimestele nende patud (Mk 2:5; Jh 8:11), siis Ta ei koormanud neid tulevaste karistustega, vaid saatis ära rahus. Selle asemel pöörasid keskaegsed teoloogid Jeesuse armu hoopis keeruliseks tegudest juhenduvaks õigussüsteemiks, kus ühel juhul võis oma süüle preestritl pihitumise ajal andestuse saada, aga teisel juhul oli vaja pattude hüvitamiseks tegusid teha.

Õnneks oli võimalik meeleeparandustegudest vabaneda. Inimlike pattude karistusest pääsemiseks loodi õpetus indulgentsidest.

Keskaja alguses võis taolisi indulgentse osta surnute eest, kes (väidetavalt) olid puhastustules. Hoolimata indulgentside müügi katkemisest peale reformatsiooni on katoliiklik indulgentside doktriin endiselt olemas.³

Reformatsiooni ajendas võitlus meeleeparandustegude ja indulgentside müügi põhjuste üle. Teatud ajahetkel rahastasid paavstid Rooma Püha Peetruse katedraali rajamist, seega edendasid nad indulgentside müüki. Katoliikliku kirikuajaloolase Joseph Lortzi sõnul hakkas „skandaalne rahaäri“⁴ levima.

„Kristlane elab seaduse all, aga ilma seaduseta.“

Üks silmapaistvaim indulgentsidest jutlustaja oli dominikaani preester Johann Tetzel, kes lubas usklikele, et „kui kulden kasti kolksatab, hing põrgust taeva volksatab“.⁵

See ärritas Wittenbergi noort teoloogist professorit, Martin Lutherit.

Kirjas Mainzi peapiiskop Albrechtile protesteeris ta kristliku doktriini taolise moonutamise vastu: „Kristus pole meil kusagil käskinud jutlustada indulgentsidest, vaid on rõhutanud vajadust jutlustada evangeeliumist.“⁶

Tuginedes oma sõbra Philipp Melanchthoni arvamusele, naelutas Luther indulgentside ja patukahetsustegude kohta käivad read 1517. aasta 31. oktoobril 95 teesina Wittenbergi lossikiriku uksele. Esimene tees kõlas pommuudisena: (head) teod ei kujuta endast karistust patu eest; meeleparandus on kristlase pidev eluviis: kui meie Issand ja õpetaja Jeesus Kristus ütles: „Parandage meelt!“, soovis Ta, et uskliku kogu elu oleks üks meeleparandus.“⁷

„Pidage käsud!“

„Heade tegude traktaadis“ (kirjutatud 1520) selgitas reformaator, millised peaksid olema kristlaste kavatsatud teod. Head teod on üksnes need, mida Jumal on palunud, mitte need, mida inimesed nõuavad. Ja kui keegi soovib teada, millised need teod täpselt on, siis ta kuulaku Kristuse vastust rikkale noormehele: „Kui sa tahad ellu minna, siis pea käsud!“ (Mt 19:17)

Need käsud on kümme käsku, mitte aga kirikuettekirjutused ega traditsioonid. Nende käskude pidamiseks on vajalik Jumalalt antud usk, mis tagab vajaliku väe. Ilma Kristuseta on tegu surnud tegudega.⁸ Ilma usu tagajärjel ilmnevate tegudega on usk üksnes näiline. Ühenda usk heade tegudega – see ongi kristlase elu sisu.⁹ Head teod on „märgiks ja pitseriks“, et usk on ehtne.¹⁰ Usk avalikustab end armastuse kaudu ning armastus käskude järgimises.¹¹

Seega, meie, kristlased, elame „käsu all, aga ilma käsuta“.¹² „Ilma käsuta“ seetõttu, et Kristusesse uskujaid ei mõisteta seaduse poolt hukka; „käsu all“, kuna see kehtib isegi uuestisündinud kristlaste kohta. Käsk on vajalik patu äratundmiseks (Rm 3:20) ning suuna muutmiseks Jumala tahte suunas, kui oleme Püha Vaimu poolt valgustatud ja motiveeritud (Rm 8:4; Hb 8:10).

Samamoodi kirjutas Ellen White: seadus ei suuda meid päästa. Aga kui Jumal vajutab selle meie südamesse, siis kristlased suudavad ja peavad seda täitma.¹³

Maadeldes enda ridades olevate „seaduse vastastega“, pidid reformaatorid kahetsusväärset tõdema, et paljud nende järgijad olid valmis anduma üksnes „armu evangeeliumile“, kus patu õigeksmõistmine on olulisem patuse õigeksmõistmisest.

Luther kahtlustas, et tuleb aeg, mil inimesed elavad oma äranägemise järgi ning ütlevad, et Jumalat ei ole.¹⁴

Jumal on kutsunud adventrahvast sellest ohust hoiatama ning paluma Jumala käskudele ustavaks jäämise eest. Ta on andnud meile „erilise sõnumi“, reformatsiooni sõnumi, et taastada ja säilitada Jumala seadust ning sellest juhinduda. Ellen White kirjeldab seda kui „viimast hoiatussõnumit maailmale“.¹⁵

Tõlkinud Liina Kõrgend

Küsimusi **aruteluks**

1. Miks on kristlaste jaoks oluline teada ja tunda oma käitumisnorme?
2. Millist tähendust omavad Jumala käsud meie elus? Kuidas kogeme meie “vabadust seadusest” ja “vabadust seaduses”?
3. Mida pelgas Luther juba omal ajal? Kas tema aimdused on osutunud tõeks? Mis ülesanne on adventrahval tänaseks päevaks?

1 Joseph Lortz and Erwin Iserloh, *Kleine Reformationgeschichte* (Freiburg im Breisgau: Herder, 1969), lk 25.

2 Roland Bainton, *Martin Luther*, 4th ed. (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1962), lk 54, 55.

3 *Katechismus der katholischen Kirche* (Munich: 1993), § 1494-1498.

4 Lortz and Iserloh, lk 41.

5 Martin Luther, 27th thesis, quoted from Ingetraut Ludolphy, *Die 95 Thesen Martin Luthers* (Berlin: Evangelische Verlagsanstalt, 1976), lk 23.

6 Martin Luther, *Luthers Schriften: Weimar Edition, Briefe* (Stuttgart: Metzler, 2002), vol. 1, lk 111.

7 Ludolphy, lk 20.

8 Martin Luther, *Luthers Schriften: Weimar Edition* (Stuttgart: Metzler, 2003), vol. 6, lk 204, 205. Kahjuks pöördus Luther ise tagasi kirikliku traditsiooni juurde, kui arvas leidvat kümnest äsust elemente, mis tulenesid käskude andmise ajast. Ta kirjeldas hingamispäeva kui juutlikku traditsiooni, vaatamata sellele, et hingamispäev sai alguse loomisel (1Ms 2:2, 3). Samas tunnistas ta, et pühapäevase jumalateenistuse juured on kiriklikus traditsioonis (*Der große Katechismus* [Munich: Siebenstern, 1964], lk 37, 38).

9 Martin Luther, *Luthers Schriften: Weimar Edition* (Stuttgart: Metzler, 2003), vol. 12, lk 289.

10 *Ibid.*, vol. 10/III, lk 225, 226.

11 Heinrich Bornkamm, *Luthers Vorreden zur Bibel* (Frankfurt/ Main: Insel Verlag, 1983), lk 179.

12 Martin Luther, *Luthers Schriften: Weimar Edition* (Stuttgart: Metzler, 2006), vol. 39/I, lk 433.

13 Ellen G. White, *Patriarhid ja prohvetid* lk 373.

14 Martin Luther, *Luthers Schriften: Weimar Edition, Deutsche Bibel* (Stuttgart: Metzler, 2003), vol. 11/II, lk 117.

15 Ellen G. White, *Evangelism* (Washington, D.C.: Review and Herald Pub. Assn., 1946), lk 225.

Õigeksmõistmine usu kaudu tänapäeval

Alati, kui kristlased tuletavad meelde piibellikku õpetust õigeksmõistmisest ainuüksi usust, kogevad inimesed äratust, taassündi ja usupuhastust. Nii juhtus, kui Martin Luther jõudis apostel Pauluse juurde („Paulus, mu Paulus“), tõstes ta kõrgemale kiriku enam kui tuhandeaastasest traditsioonist ja käivitas oma 95 teesiga¹ 16. sajandi reformatsiooni.

24. mail 1738, pärast seda kui John Wesley oli kuulunud Londonis Aldergate Street'il loetavat Lutheri eessõna Pauluse kirjale roomlastele, alustas ta äratusliikumist Inglismaal, millest kujunes „tohtu tähtsusega epohh Inglismaa ajaloos.“²

Sama lugu kordus siis, kui 1888. a peakonverentsi istungil Minneapolises algas Kristuse õiguse käsitlesega uus, Kristuse-keskne peatükk adventkiriku ajaloos. Selle suunamuutuse tulemuseks olid mitmed Ellen White'i raamatud nagu „Tee Kristuse juurde“, „Mõtteid õndsakskiitmise mäelt“, „Kristuse tähen-damissõnad“ ja „Ajastute igatsus“.

Teisalt, ajad, mil kristlased on keskendunud oma isiklikele saavutustele ja teetele, on kujunenud alati allakäigu perioodideks. Juba teisel sajandil pKr ei mõistetud Pauluse usuõiguse käsitlust enam õigesti. Keskajal jäid tema järgijad vähemusse ja reformatsiooni eelõhtul valitses arvamus, et „kui inimene teeb kõik, mis on tema võimuses, siis Jumal lisab sellele oma armu“. See väide vapustas Lutherit ja sundis teda oma loengus rooma kirja teemal hüüatama: „Terumalad!“³

Patuste või Jumala õigeksmõistmine?

Kui mõelda nendele asjaoludele praegusaja religioosse olukorra kontekstis, näivad need omavat vähe tähtsust – kaasaegses teoloogias mängib õigeksmõistmise doktriin üksnes teisejärgulist rolli. Seda peetakse apostellikku ajastusse kuuluvaks poleemikaks juudi käsumeelsuse vastu. Lõppude lõpuks räägitakse sellest vaid kahes Pauluse kirjas, ning on järelikult kristliku lunastusõpetuse kontekstis täiesti „teisejärgulise tähtsusega“. Tegu on kaduva õpetusega, sest väidetavalt ei oma tollane ajalooline olukord, mille tarvis see [õpetus] formuleeriti, tänasega mingeid kokkupuutepunkte.

Kaasaegse huvipuuduse erandina võib mainida üksnes oikumeenilise kiriku-poliitika „Ühisdeklaratsiooni“ 1999. aastast, kus Pontifikaadi Nõukogu Kristliku Ühtsuse Edendamiseks ja Luterlik Maailmaliit väitsid olevat saavutanud „põhimõttelise konsensuse“ õigeksmõistmise doktriini osas, mida paavst Benedictus

„Selle dilemma ainus lahendus peitub Naatsareti Jeesuses, „läbinisti inimeses“, kelle elu, surm ja ülestõusmine *kindlustavad* meile praeguse ja tulevase pääste.“

XVI nimetas „teetähiseks kristliku ühtsuse teel.“⁴ Ent pärast seda on antud dokumendi osas valitsenud sügav vaikus, sest paljude kommentaatorite arvates räägitakse seal sarnaste sõnadega asjast, mida mõistetakse jätkuvalt erinevalt.

Lõppude lõpuks ei otsi valdav, sealjuures sageli sekulaarne osa inimesi enam „halastusrikast Jumalat“ nagu Luther, vaid küsib hoopis, kas see Jumal on päriselt olemas. Ja kui on, siis peaks Ta ise läbima kohtumõistmise kõigi maailmas eksisteerivate kannatuste ja kogu kurja eest.

Loomulikult ei ole enamus sekulaarsetest inimestest agressiivsed ateistid. Nende hulgas valdavalt levivat suhtumist võiks nimetada „praktiliseks ateismiks“ – seisukohaks, kus inimene ei võitle Jumala vastu, vaid lihtsalt ignoreerib Teda, sest saab ilma Temata piisavalt hästi hakkama.

Meie väljakutse

Kuidas peaksime meie, kristlased, lähenema sellistele inimestele ja tekitama huvi evangeeliumi vastu? Enamik ei tea, mis on patt, rääkimata sellest, et patt on kõigepealt eksimine Jumala vastu (Ps 51:5–11). Samuti ei tea nad, kuidas pattu andestatakse (1Jh 2:2), ega seda, et üks osa rahulduspakkuvast elust on rahu (Rm 5:1) ja lootus (Tt 2:11–14), mida sellest maailmast ei leia.

Samal ajal, kui inimesed ei näi leidvat ruumi Jumalale, kogevad nad kannatusi horisontaalsel tasandil: inimestevahelised konfliktid, sotsiaalne ja poliitiline ebaõiglus, riikidevahelised sõjad ja looduskeskkonna hävitamine on meie eksistentsi püsivad kaaslased.

Adventistidest kristlaste kuulutuse saab siduda inimeste kannatustega mitmel moel: me tunnistame, et võõrdumine üksteisest ja elukeskkonnast põhineb võõrdumisel Eluandjast ja Loojast. Apostli otsus on ühemõtteline: „Ei ole arusaajat; ei ole, kes otsiks Jumalat; nad kõik on läinud kõrvale.“ (Rm 3:11, 12)

Meie kogemus tunnistab Pühakirja väite tõesust: „Kas etiooplane saab muuta oma nahka või panter oma täppe? Sel juhul saaksite head teha ka teie, kes olete harjunud kurja tegema.“ (Jr 13:23).

Probleem ei peitu mitte niivõrd olukordades, kuivõrd inimkonnas endas, mis on võimetu enda üle valitsema ja leidma lahendusi selle maailma jaoks. Täpselt nii nagu ütleb Jeesus ja kinnitab Paulus: „Sest südamest lähtub kurje mõtteid“ (Mt 15:19) ja me oleme „müüdud patu alla“ (Rm 7:14). Patt (ainsuses, olek) tähendab kokkuvõttes ärapöördumist Jumalast ja pöördumist loodu poole – me

kujutame ette, et suudame oma eluga ise hakkama saada. Niisugune suhtumine viib pattudele (mitmus, patused teod).

Mida me peaksime tegema?

Selle dilemma ainus lahendus peitub Naatsareti Jeesuses, „läbinisti inimeses“, kelle elu, surm ja ülestõusmine kindlustavad meile praeguse ja tulevase pääste. Ta elas meie keskel „maailmas“, kuid Ta ei olnud „maailmast“. Tema on tee tagasi Jumala juurde, sest Jumala Pojana on Ta ise ilmutus Jumalast (vt Jh 14:6, 9).

Olgem ausad, me ju mõistame, et inimlik püüd luua „uus ja parem maailm“ on läbinisti utopiline. Hoolimata tehnika suurtest edusammudest nagu tuumaenergia, kosmoseuuringud, bittide ja baitide digitaalne maailm, jääb see „täiuslik maailm“ tabamatuks. Patused ei ole suutelised looma midagi patutut! „Uut maad, kus õigus elab“ (2Pt 3:13), saab lubada ja luua üksnes Jumal ja sel juhul võivad Kristuse järgijad tõepoolest seda loota ja oodata.

Kõik see muudab kristliku lunastusõpetuse ajatuks ja asendamatuks võimuseks meie abitule ja lootusetule inimkonnale. Adventistid on kutsutud kuulutama meie tänasele maailmale järgmist sõnumit: üksnes Kristuses saame teha rahu Jumala ja üksteisega, üksnes Tema armastus annab elule mõtte ja lootuse maailmale, kus valitseb õigus! Nagu kirjutas Ellen White: „Kõigist end kristlaseks nimetavaist inimestest peaksid seitsmenda päeva adventistid olema esimesed tõstma Kristust kõrgeks maailma ees.“⁵

Tõlkinud Jana Rosin

Küsimusi aruteluks

1. Miks väärtustavad inimesed sedavõrd madalalt õpetust patuste õigeksmõistmisest?
2. Mida vajab seitsmenda päeva adventkogudus selleks, et kogeda ärkamist? Milline on praegusel ajal meie ülesanne?
3. Mis pakub sulle kindlust ja lootust maailmas, mis usub sellesse, et suudab end ise päästa ja on ometi, sellele vaatamata, jõudnud põhjatu kuristiku servale?

1 Martin Luther, „Luthers Schriften“, Weimar Edition (Stuttgart: Metzler, 2004), 21. kd, lk 219.

2 William Lecky tsiteerib Julius Roessle'i raamatust „Johannes Wesley“, 2. väljaanne (Giessen: Brunnen, 1954), lk 24.

3 Martin Luther, „Luthers Schriften“, Weimar Edition (Stuttgart: Metzler, 2007), 56. kd, lk 274.

4 ideaSpektrum 46 (november 2005): 12.

5 Ellen G. White, Evangelism (Washington, D.C.: Review and Herald Pub. Assn., 1946), lk 188.

Suvi, mis kunagi ei lõpe

Oodates Jeesuse teist tulekut

Kuuteistkümnenda sajandi reformatsioon on üks suurejoonelisemaid sündmusi inimajaloos. Ajaloolaste jaoks on see epohhiline eraldus keskaja ja tänapäeva vahel. Usklike protestantide (sealhulgas adventistide) jaoks esindab see aga jumalikku sekkumist. Kristus pidi doktriinides ja praktikas viidama tagasi vastavusse piibelliku Sõna standardiga, mitte inimlike traditsioonidega. See on selle tohutu usulise murangu sisu, mis lõpetas pimeda keskaja. Nagu Ellen White kirjutas: „[Protestantism] esitab põhimõtte, et kõik inimlikud õpetused peavad alluma Jumala Sõnale.“¹

Tule, kallis viimnepäev²

See oluline põhimõte ei teinud Martin Lutherist reformaatorit mitte ainult seoses küsimusega, kuidas inimene mõistetakse õigeks Jumala ees, vaid ka varase kristliku hoiaku uuendamises viimse päeva suhtes.³

Keskaja kristlased uskusid Kristuse teist tulekut, kuid see töotus seondus peamiselt hirmu ja õudustundega. Ilma päästekindluseta tundus lõpp „kättemaksu ja õuduse päevana“, kirjutas Celano keskaegne frantsiskaani munk Thomas, kui „kohtunik tuleb rangelt määrama õiglust“. Kuid Luther pidas seda, tuginedes Piibli uurimisele, õndsaks lootuseks (Tiituse 2:13).

Võib kergesti mõista Kristuses vabanemise suurt igatsust, mida reformaator oma usuteel koges. Mida vanemaks Luther sai, seda tugevamaks see ootus kasvas. Kristuse tagasituleku töotus oli tema jaoks „armas ja rõõmus jutlus“. Kui seda päeva ei tuleks, ei oleks tahtnud reformaator sündida. Seega on arusaadav, et tal oli kõiges oma võitluses ja kurbuses Jumalale ainult üks soov: „Sa lubasid seda päeva – meid kõigest kurjast lunastada. Nii et las see tulla just praegusel tunnil, kui see peaks nii olema, ja lõpeta kõik meie viletsused.“⁴

Omades ja mitte veel omades

Kristlase elu selles maailmas, selgitas Luther, on elu täis pingeid. Uskliku seisund on „omamine“ ja samal ajal „mitte veel omamine“, „olemine“ ja „mitte veel olemine“. Kristlastel on juba pääste usu läbi, aga neil ei ole seda veel nägemises. Nad on juba õiged Jumala ees, kuid nad elavad ikka veel killustatud maailmas, mis on Jumalast lahutatud. Pidades silmas „juba“ ja „mitte“ piibellikku põhimõtet, saame aru kirest ja igatsusest, millega Luther Kristuse tagasitulemise päeva ootas. Meie, kellel on kindlus päästmise annis, mis põhineb

„Kristlase elu selles maailmas, selgitas Luther, on elu täis pingeid.“

usaldaval usul Jumalasse, igatseme – niikaua kui jääme Jumalasse – innuka soovi ja sügava rõõmuga päeva, mil isiklik lunastus muutub kogu loodu lunastamiseks. Nagu Luther ütles: „Aita, kallis Issand Jumal, et Sinu püha tuleviku õnnistatud päev võiks saabuda varsti.“⁵

Ajamärgid – armas ja rõõmus jutlus

Kristuse tagasituleku lootus sai üha tugevamaks reformaatori vanuse kasvades, sest ta tundis end inimkonna ja maailmaga suhtlemisel tihti abituna. Talle sai selgeks, et ei printsid ega paavst ei suuda lahendada inimkonna probleeme: „Maailm on kuradi laps. . . üks ei saa seda abistada ega juhendada.“ Ja: „Ei jutlustamine, karjumine, noomimine, ähvardamine ega anumine“ saa enam aidata. See on „kuradi kõrts“, „ümberpööratud kümme käsku“ on selle märk, mistõttu see on ja jääb „vargapesaks“.

Ainult Kristuse tulek võib aidata, sest maailmas on kristlased „ümbrisetud suure hulga kuraditega“. Paavst ja keiser panid oma lootuse poliitikale ja inimesed pidasid neid oma „päästjateks“. Kuid Luther hoiatas ootama „tõelist Päästjat“, kes on andnud oma tagasituleku kindla tõotuse.⁶

Tema kiriku tugevdamiseks selles ootuses osutas Kristus ajamärkidele, sealhulgas loodusõnnetustele ja sõdadele. Lutheri jaoks oli selgeimaks märgiks oma aja suured ohud, mis on asjakohased ka tänapäeval: usu vähenemine kristlaskonnas ja islami ning kristluse vaheline konflikt. Suure murega jälgis Luther paavstikiriku eemaletriivimist evangeeliumist ja islami laienemise lainet, mis oli juba üle ujutanud Kaug-Euroopa ja 1529. aastal voogas isegi Viini väravateni. Kuid ta nägi ka eristatavat märki tulevast kohtust reformatsiooni järgijate tänamatuses seoses neile antud valgusega: „Ma tahan ette kuulutada üle Saksamaa, mitte tähtedest, vaid teoloogiast kuulutan selle vastu Jumala viha. . . . Lihtsalt palvetagem ja ärgem põlakem Jumalat ja Tema sõna!“

Lutheri sõnul ilmnevad kõik märgid usklike julgustamiseks ja uskmata kohtuotsuseks. Viimatimainitutel on veel „armu“, nende pärast pole vaja muretseda; samas kui esimesed on tõenäoliselt võimelised nägema nendes „Jumala viha“, mis ei kahjusta neid endid, sest Jumal hoiab oma rahvast.

Reformaator ei tahtnud vaielda, kui kaugele märgid olid juba täidetud, kuid ta oli veendunud, et „enamus [määrke] on juba toimunud“ ja see oli põhjus, miks kristlasel oli põhjust rõõmustada hoolimata katastroofidest ja ahistusest. See rõõm on iseloomulik Piibli tõelistele tõlgendajatele, sest „tähevahtijad ja ennustajad“ – Luther mõtles nende all arvatavasti astrolooge ja esoteerikuid

– rääkisid vaid katastroofidest. Ainult kristlased mõistavad seda „rõõmsat, arm-
sat sõna“, „teie lunastust“ (Luuka 21:28). Seetõttu tuleb Kristuse tagasitulekut
näha läbi kristlase lootuse silmade, mitte läbi ilmalike arutuste.

Luther arvas, et kristlased peavad kogema ebameeldivusi ja raskusi ja jooma
„mõru jooki“, kuid hiljem tuleb „magusus“. Sellepärast kutsub Kristus oma pere-
konda üles tõusma ja rõõmustama. Isegi kui enamik inimesi ei võta evangeliumi
kuulutamist hästi vastu, saab väike rahvahulk sellest aru ning töötab ja palvetab,
silme ees Kristuse tulek, sest nagu Luther märkis, „see on olnud juba küllalt pikk
talv, nüüd soovib tulla ilus suvi, selline suvi, mis kunagi ei lõpe.“⁷

Tõlkinud Mall Kalmann

Küsimusi **aruteluks**

1. Missugune osa oli Martin Lutheri silmis inimese pingutustel päästetud saamises? Vörrelge tema analüüsi kaasaegsete arusaamadega päästest.
2. Missugune roll oli Lutheri usus Kristuse teise tulemise lootusel?
3. Mil määral erines Lutheri ootus lõpusündmustest keskaegsest arusaamast?
4. Mida tähendab Kristuse teise tulemise lootus sinu jaoks?

1 Ellen G. White, Suur võitlus (Mountain View, Calif.: Pacific Press Pub. Assn., 1911), lk 204.

2 Martin Luther, Luthers Schriften: Weimar Edition, Briefe (Stuttgart: Metzler, 2002), vol. 9, lk 175.

3 Paul Althaus, Die Theologie Martin Luthers, 4th ed. (Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 1975), lk 351.

4 Martin Luther, Luthers Schriften: Weimar Edition (Stuttgart: Metzler, 2005), vol. 34/II, lk 466.

5 Martin Luther, Luthers Schriften: Weimar Edition, Tischreden (Stuttgart: Metzler, 2000), vol. 5, no. 5777.

6 Ibid., vol. 3, no. 3711.

7 Luther, Luthers Schriften, vol. 34/II, lk 481.

Õigeksmõistmine usu kaudu tänapäeval

Autor: Ellen White

Laskem teha endale selgeks ja arusaadavaks, et meie inimlike tegudega pole mingil moel võimalik mõjutada meie positsiooni Jumala ees ega ka Jumala poolt meile antavaid ande. Kui usk ja teod võiksid kellelegi pääste anni kindlustada, siis oleks Loojal oma loodu vastu kohustused.

Selles küsimuses on võimalik, et me võtame tõe pähe vastu vale. Kui keegi saaks pääste välja teenida millegagi, mida tema ise teha saab, siis oleks ta samas olukorras nagu katoliiklane, kes ennast oma pattude eest nuhtleb. Siis oleks pääste osaliselt nagu võlg, mida saab sarnaselt palgaga välja teenida. Kui aga inimene ei saa ühegi oma hea teoga päästet ära teenida, siis peab pääste olema täielikult armust ja inimene kui patune saab pääste sellepärast, et ta võtab Jeesuse vastu ja usub Temasse. See on täielikult tasuta and. Õigeksmõistmine usu läbi on vaieldamatu tõde. Ja kogu väitlus sellel teemal lõpeb nüüpea, kui saab selgeks, et langenud inimese head teod ei saa talle mitte iialgi igavest elu kindlustada.

Täielikult armust

Jumalalt mulle antud valgus asetab selle olulise teema kõrgemale igast minu peas olevast mõttest. Õigeksmõistmine on täielikult armust ning see pole hangitav ühegi teoga, mida langenud inimene suudab korda saata. Mulle on väga selgesti esitatud olukord, kus rikas mees, kellel on raha ja varandust, annetab oma varandusest Issandale ning tema annetus võib saada rikutud valedest arusaamadest, kui see mees mõtleb, et ta on nüüd Issanda soosingu pälvinud ja et nüüd on Issandal tema annetuse tõttu kohustus teha talle mõni eriline heategu või avaldada talle erilist poolehoidu.

Selgeid põhimõtteid selle teema kohta on õpetatud liiga vähe. Issand on inimest usaldades oma vara inimesele välja laenanud – ning need Tema antud vahendid tuleb Talle tagasi anda, kui Tema ettenägevus ja Tema plaanide elluviimine seda nõuab. Issand on andnud meile tarkuse. Ta on andnud meile tervise ja võime maiste eesmärkide saavutamiseks. Tema on loonud maapealsed asjad. Tema ilmutab oma jumalikkku väge kõige selle küllusliku arendamise kaudu. Need on Tema viljad Temale kuuluvalt põllumaalt. Tema andis taimestiku kasvu edendamiseks päikese, pilved ja vihmahood.

Jumala poolt palgatud sulastena olete kogunud Tema saaki, et kasutada seda kokkuhoidlikult oma vajaduste rahuldamiseks ning hoida ülejääk alles kuuletamiseks Jumala juhtimisele. Teiegi võite öelda koos Taavetiga: „Kõik tuleb Sinu

„*Põhjus, miks paljud töötajajana läbi kukuvad, on: selmet täiesti Jumalast sõltuda, tegutsevad nad nii, nagu sõltuks Jumal neist ja nagu peaksid nemad Jumalale ettepanekuid tegema, mida Ta peaks nendega tegema.*“

käest ja Sinu omast oleme me Sulle andnud.“ (1Aj 29:14 KJV) Nii ei saa inimene rajaneda sellele, et ta võiks Jumalale Tema oma tagasi andes sellega midagi ära teenida, sest see on alati Tema oma olnud ja seda tuleks kasutada Tema juhtimise kohaselt.

Jumala kaotatud soosing

Inimene kaotas mässu ja ärataganemise tõttu Jumala soosingu; tal pole enam mingeid õigusi, sest tal ei saa olla mingit väärtust, välja arvatud juhul, kui ta on kaetud Jumala kalli Pojaga. See on punkt, millest me peaksime aru saama. Inimene on kaotanud need eesõigused, mis Jumal talle tasuta annina on kinkinud, ta on kaotanud aarde, mis talle on usaldatud Jumala tahte elluviimiseks ja Tema auks, et ta võiks selle aardega Jumala poolt loodud olevustele kasuks olla. Hetkest, mil Jumala loodud inimene keeldus kuuletumast Jumala riigi seadustele, sai temast Jumala valitsusele ebalojaalne isik ning sõnakuulmatuse tõttu polnud ta enam väärt ühtki neist õnnistustest, millega Jumal oli teda õnnistanud.

Selline oli inimsoo positsioon pärast seda, kui inimene oli üleastumise läbi end Jumalast lahutanud. Tal polnud enam õigust sissehingatavale õhule, ühelegi päikesekiirele ega toidukübemele. Ja inimest ei hävitatud sellepärast, et Jumal armastas teda sedavõrd, et Ta kinkis oma kalli Poja, kes pidi inimese üleastumise eest kannatama ja karistust kandma. Kristus pakkus end inimese asemel, et inimene võiks Tema võrratu armu läbi saada teise võimaluse – teise armuaja – ning et inimene, hoiatatuna Aadama ja Eeva kogemusest, ei astuks Aadama ja Eeva moodi Jumala käsust üle. Niivõrd kui inimene kogeb Jumala õnnistusi kingitustena päikesepaiste ja toidu näol, samavõrd peaks inimene Jumala ees alanuduma, tunnistades tänulikult, et kõik tuleb Jumalalt. Kõik, mis Talle tagasi antakse, kuulub täiesti Temale, kes selle on andnud.

Inimene astus Jumala käsust üle ja nüüd anti meile Lunastajas uued töötused hoopis erineval alusel. Kõik õnnistused peavad tulema Vahemehe kaudu. Nüüd on iga inimperekonna liige antud täiesti Kristuse kätte ja mida me iganes käesolevas elus omame – olgu see Jumala and raha, majade, maa, arutlusvõime, füüsilise tugevuse või vaimsete talentide ja tulevase elu õnnistuste näol, see kõik on usaldatud meie kui Jumala varahoidjate kätte ning on täiel määral mõeldud kulutamiseks inimese heaks. Igal annil on risti pits ja iga and kannab Jeesuse Kristuse kujutist ja nime. Kõik tuleb Jumalalt. Alates kõige pisemast annist

kuni suurima õnnistuseni tuleb kõik ühe kanali kaudu – üleineliliku vahenduse kaudu verepiserdamise läbi, kusjuures sellel verel on hindamatu väärtus, kuna see veri sümboliseeris Jumala elu Tema Pojas.

Ükski hing ei saa Talle anda midagi, mis poleks juba Tema oma. Hoidke seda meeles: „Kõik tuleb Sinu käest ja Sinu omast oleme me Sulle andnud.“ (1Aj 29:14 KJV) Kuhu iganes me läheme, meie rahva meeles tuleb hoida see, et meie ei oma midagi ega saa pakkuda mingit vara, tööd ega usku, mida me enne poleks saanud Jumalalt; kõige selle peale võib Tema igal ajal panna oma käe ja öelda, et see kõik on minu oma – kõik need annid ja õnnistused ja vahendid olen ma usaldanud sinu kätte mitte selleks, et sa ise nende läbi rikastuksid, vaid et sa neid targalt kasutaksid maailma hüvanguks.

Kõik on Jumalast

Loodu kuulub Jumalale. Issand võiks inimese hüljata, seisates tema hingamise ühe hetkega. Kõik, mis ta on, ja kõik, mis tal on, on seotud Jumalaga. Kogu maailm on Jumala oma. Inimese majad, tema oskused, kõik, mis on väärtuslik või geniaalne, on Jumala oma. See kõik on Jumala and, mis on mõeldud Jumalale tagastamiseks abi näol inimsüdame harimise töös. Jumala altarile võidakse asetada kõige oivalisemad ohvrid ning inimesed kiidavad, ülistavad ja tänavad andjat Jumala helduse eest. „Kõik tuleb Sinu käest ja Sinu omast oleme me Sulle andnud.“ (1Aj 29:14 KJV) Ühegi oma teo eest ei pälvi inimene Jumala andestavat armastust, kuid inimese hinge täitev Jumala armastus juhib inimhinge tegema seda, mida Jumal temalt ootab ja mida inimene hea meelega teeb. Ja nüüd on ta teinud ainult seda, mis on tema kohus.

Langemata taevainglid täidavad pidevalt Tema tahet. Nad on kõigil ajastutel Jumala poolt loodud olevusi – nii õigeid kui ka õelaid – varjanud, juhatanud ja valvanud. Kõige kohta, mida nad oma tegevusrohkes halastustöös meie maale teevad, võivad nad ausalt öelda: „Kõik on Sinu oma. Sinu enda omast me anname sulle.“ Kui inimese silm saaks inglite teenistust kasvõi põgusalt jälgida! Kui meie kujutlusvõime suudaks haarata ja läbi elada Jumala inglite viljakat ja aulist teenistust ja konflikte, millesse nad inimeste heaks sekkuvad, et inimesi kaitsta, juhtida, võita ja Saatana püünistest välja tõmmata. Kui teistmoodi me siis käitüksime ja kui erinev oleks meie religioosne tunnetus! ...

Üleloomulik vägi üleloomulike tegude jaoks

Põhjus, miks paljud töötajatenä läbi kukuvad, on selles, et selmet täiesti Jumalast sõltuda, tegutsevad nad nii, nagu sõltuks Jumal neist ja nagu peaksid nemad Jumalale ettepanekuid tegema, mida Ta peaks nendega tegema. Nad asetavad üleloomuliku väe kõrvale ja nii ei õnnestu neil ka üleloomuliku töö tegemine. Nad sõltuvad kogu aeg endi ja oma vendade inimlikust jõust. Nad on eneses kitsarinnalised ja teevad otsuseid, lähtudes sureliku inimlikust vaatevinklist. Nad vajavad ülestõstmist, sest neil pole väge ülevalt. Jumal annab meile keha, mõistuse, jõu, aja ja võimaluse töötamiseks. Kõik see on oluline töösse

rakendada. Inimliku ja jumaliku koostöös saad sa sooritada töö, millel on igavikuline väärtus. Kui inimesed arvavad, et Jumal on nende puhul vea teinud, ja nad otsustavad ise, millist tööd teha, siis nende töö ebaõnnestub.

„Sest te olete armust päästetud usu kaudu ja see pole teist enestest; see on Jumala and.“ (Ef 2:8) Siin on tõde, mis selle teema sinu mõistuse jaoks avab, kui sa end valguse kiirtele ei sulge. Igavene elu on jumalik kink. Kuna see on jumalik, igavikuline kingitus, siis on välistatud, et seda saaks välja teenida. See peab ilmtingimata olema and. See and tuleb usus kaudu vastu võtta ning tuua selle eest tänu ja ülistust Jumalale. Kindel usk ei juhi kedagi fanatismi ega tee laisaks sulaseks. Saatana nõiduslik vägi aga paneb inimesed vaatama Jeesuse asemel endale. Kristuse austamise kogemusele peab eelnema Kristuse õiguse kogemine. Kui me täidame Jumala tahet, võime tasuta annina vastu võtta Jumala suuri õnnistusi, kuid ühtki neist ei saa me oma teenete tõttu, meie teenetel pole mingit väärtust. Tehke Kristuse tööd ja te austate Jumalat ja olete enam kui võitjad Tema kaudu, kes on meid armastanud ja oma elu meie eest andnud, et meil oleks elu ja pääste Jeesuses Kristuses.

Tõlkinud Eha Lobjakas

See artikkel sisaldab katkendeid raamatust „*Faith and Works*“ (Nashville: Southern Pub. Assn., 1979) lehekülgedelt 19–28. Seitsmenda päeva adventistid usuvad, et Ellen G. White (1827–1915) omas tema enam kui 70-aastase avaliku teenistuse kestel piibellikku prohvetikuulutamise andi.

Küsimusi **aruteluks**

- 1.** Kuidas on usk ja teod seotud jumaliku armu ja lunastusega?
- 2.** Mil moel saame kogeda päästekindlust?
- 3.** Mida võime Jumalale tuua, kui võtame vastu Tema armu kutsumise?
Mida me võime Jumalale teha, kui oleme end Tema armu hoolde andnud, end Temale pühendanud?

10 PÄEVA PALVES

10.–20. jaanuar 2018

„Meie ülempreester“

Kõigil vabatahtlikel, kes soovivad loengute eestindamisel abiks olla,
palume ühendust võtta Mervi Kalmusega aadressil mervi.kalmus@advent.ee.

Seitsmenda Päeva
Adventistide Kogudus

WWW.TENDAYSOFPRAAYER.ORG

